

Andréa Chénier – sæson 2024-25

Det er et drømmeteam i instruktøren Philipp Stölzls produktion af *Andréa Chénier*, der her blev præsenteret på operaen i München med superstjerne Jonas Kaufmann, Anja Harteros og Luca Salsi i de ledende roller i Giordanos operasucces om en historisk person, som 32 år gammel blev henrettet under den franske revolution, kun tre dage før Terrorregimet endte, samt om hans elskede, der følger ham til guillotinen og redder livet for en anden kvinde. Anja Harteros og Jonas Kaufmann er dét drømmeteam, alverdens operascener ønsker sig. Dirigeret af Omer Meir Wellber.

HANDLINGEN

1 akt: På grevinden af Coignys slot i provinsen skærpes spændingen mellem de adelige og samfundets tredjestand umiddelbart før den franske revolution. Grevinde Coignys kammertjener, Charles Gérard, siger sit arbejde op og slutter sig til de revolutionære. Også digteren André Chénier nægter at tjene adelen med sin kunst, han bliver beundret af grevindes datter Madeleine for sit mod og sin oprigtighed.

2 akt: Fire år senere (1794): Gérard har gjort karriere under revolutionen. Også Chénier har sluttet sig til revolutionen og er blevet en af dens yndlinge, men er faldet i unåde. Madeleine, der som adelig er forfulgt og efterlyst, søger tilflugt hos Chénier. De to forfulgte finder tryghed hos hinanden og sværger evig kærlighed. – Gérard kommer, tilkaldt af en spion, og afslører nu, at han selv er forelsket i Madeleine. Digteren tvinger ham til duel og sårer ham. Gérard genkender digteren som han beundrer og opfordrer Chénier til at flygte og passe på Madeleine. Sidstnævnte er allerede blevet eskorteret i sikkerhed af Roucher.

3 akt: I Revolutionærtribunalet hylder man Gérard, hans fyndige ord ophidser mængden, der stormer ud for at danse en vild dans. Chénier er blevet arresteret, beskyldt for at være adelens partigænger, og Gérard skal skrive en anklage, der beskylder ham for forræderi. Da han mener, at digteren allerede er en dømt mand, opgiver han alle sine forbehold. Madeleine opsøger Gérard for at bede om hjælp. Hun siger, at hun er klar til at tilbyde sig til ham, hvis han vil redde den mand, hun elsker. Gérard er bevæget over hendes offervilje og lover at bruge sin indflydelse uselvisk for at få Chénier frigivet. Men trods Gérards lidenskabelige forsvarstale for Chénier dømmes denne til døden under guillotinen af tribunalet.

4 akt: I Saint Lazare-fængslet læser Chénier sit sidste digt op for sin ven Roucher, der holder ham med selskab. Gérard bringer Madeleine, en fangevogter er bestukket, så Madeleine kan indtage en dødsdømt mors plads og dø sammen med Chénier. Da natten svinder, melder trommehvirvler om den forestående henrettelse. Ved Chéniers side bestiger Madeleine kærren, der skal bringe de dødsdømte til guillotinen. Gérard, der forgæves har søgt om benådning for dem, nærmer sig fortvivlet, men fængselsporten lukkes, så snart kærren har sat sig i bevægelse. Revolutionen æder sine egne børn.

André Marie Chénier (30. oktober 1762 - 25. juli 1794) var en fransk digter af græsk og fransk-levantinsk oprindelse, der var forbundet med begivenhederne i den franske revolution, som han var offer for. Hans sensuelle, følelsesmæssige poesi markerer ham som en af forløberne for den romantiske bevægelse. Hans karriere blev bragt til en pludselig ende, da han blev guillotineret for formodede "forbrydelser mod staten", kun tre dage før Terrorregimets afslutning. Chéniers liv har været genstand for Umberto Giordanos opera *Andrea Chénier* og andre kunstværker.

Umberto

Giordano 1867-1948 var italiensk komponist, der med et eneste værk blev verdensberømt. Han skrev 12 operaer, men berømmelsen skyldtes *Andrea Chénier*, uropført 1896 (libretto Luigi Illica) som har holdt sig på repertoiret lige fra starten. Og med operaen *Fedora* to år senere blev hans position befæstet. Takket være disse to værker holdt Giordanos berømmelse til hans høje alderdom. - Giordano hører til blandt de mindre kendte veristiske mestre og rangerer et stykke under Puccini, Mascagni og Leoncavallo.

Selvom *Andrea Chénier* foregår i et fransk miljø, er Giordanos musik italiensk med flotte arier. Værket er musikalsk dygtigt udarbejdet og skildrer eminent det dystre drama.

Om verisme.

Verisme (ita. Verismo, virkelig) er betegnelsen for en litterær-musikalsk, kras-realistisk stilretning i slutningen af 1800-tallet; den er beslægtet med den franske naturalisme. Udtrykket anvendes især om den operatype som Mascagni indledte med *Cavalleria Rusticana*, og som fulgtes op af blandt andet Leoncavallo og Puccini. Det dramatiske skulle frem. Lidenskaben skulle være tydeligt til stede, både i den nedskrevne musik og i fortolkningen. Præcision ofredes til fordel for "udtryk". Klassisk kunnen og teknik ofredes for "format". Således blev den "ægte", fuldt udfoldede verismo meget støjende. I løbet af det 19. århundrede får operalibrettoen i højere grad en selvstændig litterær betydning. Librettisten Luigi Illica var tidens førende librettist, og der lå grundige studier bag hans librettoer.

André Marie Chénier
Uropført Milano 1896.

Danmark:

Det Kgl. Teater 1938